

fossilberoende bränslen är en viktig del och staden ska vara drivande i dessa frågor. Energieffektiviseringar är fortsatt viktiga för att minska behovet av biobränsle som kommer att bli en bristvara framöver.

Elen som köps in är idag miljömärkt och har därmed inget eller måttliga utsläpp av koldioxid. Men det finns ett stort värde såväl miljömässigt som ekonomiskt att minska onödig elkonsumention. Det är sannolikt även helt nödvändigt. Byte till lågenergibelysning i stadens fastigheter bör tas med i förvaltningens uppdrag då många fastigheter idag har en äldre modell av belysning som drar mycket el.

För delar av stadens verksamhet, såsom skolor och äldreomsorg, är inköp och hantering av livsmedel ett viktigt bidrag för stadens sammanlagda arbete till en fossilbränsleberoende organisation. Det handlar främst om att köpa in livsmedel med totalt sett låg klimatpåverkan. En minskad andel av kött är mycket viktigt. Det är även betydelsefullt att minska svinnet av mat i alla led samt att samla in det svinn som väl uppstår för rötning till biogas.

Staden bör därmed fokusera på att ta fram en kostpolicy som omfattar klimatutsläpp från livsmedel, anta ett mål om minskat svinn av mat samt anta ett mål om nära 100 procent insamling av stadens eget matavfall. Utöver detta är det fortsatt viktigt att minska behovet av uppvärmning och el i stadens fastigheter genom energieffektiviseringar och byte av belysning.

§4

Yttrande över remiss om Stockholms stads kemikalieplan 2014 – 2019

AMN 2014-0010-01-06

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att som yttrande till kommunstyrelsen hänvisa till vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till kemikalieplan Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019 utgår från en övergripande vision: Giftfritt Stockholm 2030- kemikaliearbete i världsklass. I planen ges förslag på åtgärder och strategier som kan genomföras på kortare sikt för att utveckla staden i riktning mot visionen. I alla områden ges särskild vikt åt åtgärder som syftar till att minska barns och ungdomars exponering för farliga ämnen.

Arbetsmarknadsförvaltningens uppfattning är att planen är ett bra underlag inför stadens fortsatta arbete för ett giftfritt Stockholm 2030. Ett kemikaliecentrum föreslås i planen och har tilldelats resurser i kommunfullmäktiges beslut om budget för 2014. Kemikaliecentrums roll är att ge stöd till alla nämnder och styrelser även om de själva fortfarande har ansvaret för att arbeta med frågorna inom sitt område.

Förvaltningen ser det som positivt att kemikalieplanen knyter an till målen i Miljöprogram för Stockholm 2012-2015 inom målområdet Giftfria varor och byggnader. Det är dock angeläget att förslagen inarbetas även i stadens budget som är styrande för nämnder och bolag. De merkostnader som planen kan innebära bör följas upp eftersom målet om giftfritt Stockholm i annat fall kan riskeras på grund av kostnadsskäl.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 20 mars 2014.

Förslag till beslut

Ordföranden Ulla Hamilton m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (FP), ledamoten Kristian Ljungblad (C) samt ledamoten Anton Andersson m.fl. (S) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordförande Karin Rågsjö (V) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Ledamoten Åsa Lindhagen m.fl. (MP) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra.

Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Ulla Hamilton m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (FP), ledamoten Kristian Ljungblad (C) samt ledamoten Anton Andersson m.fl. (S) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Karin Rågsjö (V) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

1. Att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation

Ledamoten Åsa Lindhagen m.fl. (MP) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Att därutöver anföra följande

Vi ser mycket positivt på att förslaget till kemikalieplan äntligen är färdigt och tycker att många viktiga delar av stadens kemikaliearbete har tagits med. Vi är också nöjda med att barns exponering för kemikalier har fått en central roll i förslaget. Vi välkomnar att ambitionerna åter höjs sedan Miljömiljardsprojektet "Nya gifter – nya verktyg" (2004-2008) avslutades.

Vi instämmer helt i prioriteringen att minska barns exponering för skadliga kemikalier, men anser därutöver att utfasning av persistenta och bioackumulerande ämnen och användningen av giftfria byggmaterial bör vara viktiga områden att arbeta. Dessa två områden kan ge skadlig påverkan på mycket lång sikt och blir svåra att hantera när problem uppstår. Inom dessa tre områden (barn, byggmaterial och persistenta kemikalier) är det extra viktigt att "ska-krav" ställs och att man undviker formuleringar som "bör inte användas" då detta kommer att försvåra uppföljning och eventuell påföljd om kraven inte följts. Vi anser också att det är extra viktigt att försiktighetsprincipen används inom dessa prioriterade områden.

Även vid olika typer av upphandling är "ska-krav" att föredra framför "bör" och ska göras i de fall där det finns laglig möjlighet. Staden bör verka för utökade möjligheter att ställa sådana krav (se till exempel ärende 16 om EU-arbetet). Staden är dessutom en så stor aktör att det kan vara befogat med riktade teknikupphandlingar, ibland tillsammans med andra kommuner (se till exempel ärende 8 om policy för golv med ftalater). Upphandlande förvaltning eller bolag måste få tydliga riktlinjer med beskrivning av vad som inte ska upphandlas och vilka miljökrav som ska ställas. Annars kan det vara mycket svårt att ställa någon till svars vid en uppföljning av de ställda kraven. Uppföljning av kraven är mycket viktigt och vi vill speciellt trycka på vikten av påföljd om kraven inte har följts.

Vi anser att det är viktigt att staden ska kunna sätta en högre standard för kravställande och att man t.ex. ska kunna exkludera ämnen som ännu inte hunnit uppföras på några listor om man bedömer att det kan finnas risker med dessa. Staden är en stor aktör som har stor inverkan och bör därför gå före. Staden har också många underaktörer som kan behöva tydlighet. Därför anser vi att kemikalieplanen kommer att vara viktig som ett basalt övergripande dokument för att styra stadens alla verksamheter, men att starkare krav kan komma att ställas inom specifika viktiga områden, exempelvis för byggmaterial eller för upphandling av inredning och utrustning inom skolor och förskolor. Vid en miljödiplomering av förskolor kan t.ex. en tydlig grupp uppställda mål och riktlinjer prickas av och därmed ge en större tydlighet för förskolans ledning och för föräldrar till barnen på förskolan. T.ex. kan det behövas en saneringsplan för utfasning av ftalater där barn vistas.

Det är viktigt att Kemikaliecentrum finns tillgängligt med stöd och hjälp och kan tillhandahålla styrdokument för att hjälpa verksamheter att fasa ut produkter och material som kan innehålla skadliga ämnen.

Stadens kemikaliearbete bör tydligt lyfta fram förslag på åtgärder på nationell eller EU-nivå, där sådana behövs för bättre måluppfyllelse. Ett exempel är skatter på farliga ämnen som inte kan förbjudas, där det finns alternativ som inte kommer till användning av kostnadsskäl.

Vi anser att man bör överväga hur information om farliga ämnen i bestämda produkter som inhämtats genom tillsyn, upphandling eller på annat sätt kan göra mer lättillgänglig för hushåll, småföretag och andra brukare samt föreningar och andra medkommunikatörer. Vi anser att staden bör fördjupa samarbetet med ideella miljöorganisationer om kemikaliefrågor.

Då kemikalieområdet snabbt kan förändras och då planen är ny och oprövad anser vi att det är viktigt att efter två år ha en genomgång av möjliga problemområden och möjlighet till en eventuell revidering av kemikalieplanen.

Förutom de kemikalier som ”importeras” till staden med varor och produkter som vi använder finns det även skadliga ämnen som kan bildas av stadens egen verksamhet. Exempelvis kan linoljeprodoter ge upphov till förhöjda halter av formaldehyd och fuktskadad betong kan avge organiska ämnen som kan ge hälsoeffekter i inomhusmiljön. Andra exempel där stadens egna verksamheter kan ge avtryck på miljön är t.ex. fjärrvärmeproduktion och

avloppshantering. Sopförbränning leder t.ex. till bildning av dioxiner, speciellt vid för låg temperatur, och användning av hypoklorit för rening av nya membranfilter i avloppsreningsverk ger upphov till bildning av persistenta klororganiska föreningar, vilket t.ex. kan undvikas genom att byta ut hypoklorit mot väteperoxid. I dessa fall är det viktigt att staden har kunskap om dessa processer och arbetar proaktivt med information och tillsyn för att minska risken för bildning och frisättning av dessa skadliga ämnen, både för en förbättrad inomhusmiljö och för att förhindra utsläpp av skadliga ämnen till mark eller vatten.

Vi anser att kemikalieplanen är ett bra grunddokument, men det är också tydligt att planen är en start och inte en lösning. Arbetet kommer att starta med godkännandet av planen. Kemikaliecentrum kommer att få en enorm uppgift att lösa och det kommer att behövas koordination, resurser och hjälp utifrån för att kunna nå målet om ett giftfritt Stockholm. Precis som med staden miljöprogram kommer det att finnas ett stort behov av att samordna och informera stadens nämnder och bolag om innehållet i planen. Nya underdokument för styrning och uppföljning kommer att behöva tas fram. Vi efterlyser också en stor tydlighet i styrdokumentet för att uppnå en bättre användarvänlighet. Vilka kemikalier får inte användas, var gäller specifika riskbedömningar, när kan undantag beviljas, hur kommer arbetet att följas upp? Även arbetet mot allmänhet och företag kommer att bli krävande. Det är därför av största vikt att kemikaliecentrum tilldelas tillräckliga resurser och att finansieringen tryggas på längre sikt.

Vi måste starta nu och inte sedan. Det är viktigt att visionen om ett Giftfritt Stockholm inte bara stannar vid en vision.

§5

Yttrande över remiss om Förslag till strategi för att motverka hemlöshet i Stockholms stad 2014-2019

AMN 2014-0045-01.06

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.